

TRGOVSKI

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

P. n. Licejska knjižnica

Ljubljana.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VIII.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 11. julija 1925.

Telefon št. 552.

STEV. 80.

Davek na zaslužek fizičnih delavcev.

Kakor smo že poročali, se je vršila dne 28. junija t. l. pri generalni direkciji neposrednih davkov glede izpremembe navodil za pobiranje davka na zaslužek fizičnih delavcev posebna anketa. Te ankete se je med drugimi udeležil v imenu Centrale industrijskih korporacij njen tajnik g. dr. Gregorič, ki je na anketi zastopal stališče, katero je glede tega davka zavzel Centralni zbor, ki se je vršil dne 21. junija t. l.

Na zahtevo Centralnega zbora, da se odredbe čl. 56. zakona o proračunskih dvanajstih revidirajo in predvsem določi minimum zaslužka, ki je davka še prost, generalni direktor ni hotel pristati, češ da se bo vprašanje davčnega mnima rešilo z davčno reformo, pač pa je končno pristal na davčno oprostitve telesnih delavcev v starosti izpod 18 let.

Zahtevo Centralnega zbora, da se navodilo, katero je za pobiranje davka izdala generalna direkcija neposrednih davkov z dne 12. maja t. l. pod št. 16.929, razveljavi in izda novo navodilo, v katerem naj se upošteva pripomnje in želje gospodarskih korporacij, je generalni direktor odobril s sledečimi omejitvami:

a) Zahteva, da se od davka na zaslužek telesnih delavcev ne pobira remontno-komorska doklada ni odobrena, dasi je g. dr. Gregorič izčrpno utemeljil mnenje Centralnega zbora, da pobiranje te doklade v zakonu ni utemeljeno.

b) Na zahtevo, da velja jamstvo delodajalca samo za čas, v katerem je dotični delavec pri njem zaposlen, se bodo nova navodila ozirala v toliko, da mora delodajalec, ko sprejme delavca na delo, kateri nima dokazila, da je poravnal davke za pretečeni

čas, to dejstvo naznaniti davčnemu oblastvu s kratko prijavo.

c) Zahtevo, da se invalidski davek in remontno-komorska doklada izražata v povprečnem odstotku zaslužka, je generalni direktor odobril.

e) Nadalje je odobrena zahteva, da se pobiranje 2% davka, linearnega pribitka, invalidskega davka in remontno-komorske doklade izvršuje kumulativno z naprej določenim stalnim odstotkom in sicer s 3.3% od delavske mezde. Delodajalci bodo morali o pobranem davku sestavljati sezname s sledečimi razpredelki: Ime delavca, dnevna mezda, izplačana mezda, skupna vsota državnega davka in pribitkov in skupna vsota avtonomnih doklad.

Vnašanje pobranih davkov in pribitkov v posebne knjižice za vsakega posameznega delavca se ukine. Pač pa mora delodajalec, ko delavec zapusti službo, potrditi v njegovi delavski knjižici, da je davek za čas zaposlitve plačan po seznamu, od katerega mora navesti številko. Ako bi delavec ne imel delavske knjižice, mu izroči delodajalec ob izstopu posebno potrdilo, ki ni zavezano nobeni taksi, da je davek za pretekli čas poravnal.

Pripomni se, da v teh potrdilih ni treba navajati nikakih vsot.

d) Na zahtevo, da se za podlago davka upošteva samo zaslužek v gotovini, je generalni direktor pristal v toliko, da bo v prihodnjih navodilih točneje naznačil, katere prejemke v naturi smatra davku zavezane. Generalna direkcija ima v mislih take slučaje, pri katerih je prejemek v naturi sestavni del dogovorjene mezde, ako ima na primer pomočnik pri svojem mojstru poleg hrane in stanovanja še plačo v gotovini.

K. Tiefengruber:

Rešitev stanovanjskega vprašanja v Nemčiji.

Kmalu bomo imeli o stanovanjskem vprašanju že prav čedno literaturo. Če zberemo razne članke, razprave, kritike in nasvete, potem zakone, odredbe in pravilnike, vrh tega pa še številne resolucije, proteste ter izjave na shodih in zborovanjih, bo to kmalu cela knjižnica.

Vse to pa ostanejo pri nas prazne besede, ki ne spravijo žive duše pod streho in ne spremenijo na trenutnem položaju prav ničesar, pač pa po nepotrebnem razburjajo duhove ter mogoče samo še poostrijo že tako pereče stanovanjsko vprašanje.

Stanovanjska mizerija je pa splošna. Kakor pri nas so se pojavile enake prikazni po vseh od vojne prizadetih državah, nastala so razna socialna vprašanja in med temi je zahteval stanovanjski problem najglasnejše temeljite rešitve.

Z odredbami in paragrafi se v tem oziru ni dalo ničesar doseči, to so razen nas uvidevale ostale prizadete države, opustili so brezplodno teorijo ter se poprijeli zanesljivejše praktike. Nemška vlada je že leta 1919 po načrtih raznih stanovskih organizacij načela rešitev stanovanjskega vprašanja in izvedla velikopotezne akcije; v tem pogledu ji pripada nesporno prvenstvo v srednji Evropi.

Stanovanjsko prizadeti sloji, osebno uradništvo, nameščenci in delavci, so se strnili v organizirane gradbene skupine po sto družin.

Tem organizacijam je dala država iz lastnih posestev, prejšnjih vojaških vežbališč in drugih javnih prostorov primerna stavbišča na razpolago. Iz vojaških skladišč so dobila ta gradbena društva orodje na posodo. Gradbeni prostori so se enakomerno razdelili in vse se je lotilo dela. Po petdeset družin je tvorilo eno delavsko enoto. Za dve stanovanjski enodružinski hišici skupali so temelje in kleti, nanosili material. Zidovje, je obstajalo iz zmesi ilovice, pomešane z slamo kot vezilo. Po strokovnih izkušnjah se je ta gradbeni sistem jako dobro obnesel, seveda se je delalo pod nadzorstvom in po navodilih najetih strokovnjakov. Tramovje, streho, pode in okna ter ostalo opremo so dobavila specialna podjetja, ko so bile stene dograjene, in sicer na kredit proti zmernim mesečnim obrokom.

Povprečno v treh tednih ste bili po dve hišici od vsake delovne skupine dovršeni, torej v stočlanskem društvu se je v petih mesecih zgradilo preko dvajset prav čednih, zdravih, družinskih stanovanj. V nekaj letih je bilo vse pod streho. Seveda je uradnik kakor delavec vihtel lopato in kramp, vozil samokolnico ter pridno opravljal težaka dela in sicer v svojem prostem času; če treba ponoči in ob vsakem vremenu.

Nastala so cela predmestja, obširne kolonije in lične naselbine s čednimi hišicami, katerim se prav nič ne pozna, kakšen gradbeni material vsebujejo čedno pobeljene stene.

Znatni napredek je imelo stanovanjsko graditeljstvo v konstrukciji lesenih stavb za človeška stanovanja. Po raznovrstnih poskusih so nemški arhitekti zasnovali moderni načrt lesene stavbe, ki pomeni višek te industrije. Lesena hiša, ki se v posebnih tovarniških podjetjih izdeluje v raznih tipih, prekaša v zdravstvenem oziru običajne zidane stavbe, v

praktični porabi in glede varnosti so lesene stanovanjske hiše nemškega tipa popolnoma neoporečne. Poslopje je zgrajeno v modernem ličnem slogu iz najboljšega materiala, opremljeno z vsemi tehničnimi izumi sedanosti ter mu je tridesetletna porabna doba brez popravil zajamčena. Cela stavba pride loco tovarna na 5 do 10.000 zlatih mark ter tehta po velikosti 10 do 20 ton. Prevoz se vrši na železniških vozovih seveda v razdejanem stanju. Hiša manjšega obsega ima na enem vagonu prostor. Sestavi se poslopje na licu mesta v 24 urah brez strokovnih moči. V istem času se stavba lahko zopet razdene ter za selitev natovori.

Lesno-gradbene industrije se je Nemčija z izvanredno vneto poprijela. Zasnovala so se obširna podjetja z vsemi tehničnimi pripomočki za izdelavo stanovanjskih hiš, tako da sedaj tovarne razpolagajo vedno s primerno zalogo raznih tip ter jih dobavijo promptno na naročila.

Rešitev stanovanjskega vprašanja je dobila na ta način drugo obliko. Omenjenim zadrugam so podjetja stavila stanovanjske hiše na razpolago proti jamstvu primerne odplačila v mesečnih obrokih, ki niso presegali običajne najemnine. Po petnajstih letih pa preide hiša v last najemnika. Odplačilno jamstvo za državne nastavitve je prevzela država, ki potom odtegljajev od plače amortizira stavbo; za delavstvo in zasebne uslužbenke pa prevzame obvezo delodajalec po posebnih dogovorih.

V razdobju dveh let so nastale obširne naselbine, cela predmestja, velike kolonije z izdelki te nove, socialno jako pomenljive industrije. Do konca leta 1924 so nemške tovarne zgradile 54.000 lesenih stanovanjskih hiš, to število je do danes gotovo že podvojeno.

Mestne okolice Hanovra, Elberfelda, Magdeburga so takorekoč obsejane s popisanimi stavbami, ki so omogočile mnogotisočim družinam udobno, zdravo in ceno stanovanje.

Kateri pogoji manjkajo pri nas za slično rešitev stanovanjskega problema?

Samo podjetnost za take širokogrudne akcije ni najti, nima jo država, ki rešuje zadevo po svoje, namreč z več ali manj duhovitim odredbami, za samopomoč po tujih vzgledih nam pa manjka potrebne vstrajnosti in energije.

Lesu imamo doma dovolj, vse druge potrebščine za stavbe po nemškem vzorcu bi se dobile tukaj, vse bi gotovo prišlo ceneje kakor Nemcem, pa komednejše se nam zdi zabavljati in jadikovati o razmerah, iskati krivca in konečno se udati neizogibni usodi.

Elektrifikacija Rusije.

Rusija ima velikansk elektrifikacijski načrt. Izdelan je bil že l. 1920. po naročilu Lenina, odobril ga je pa deveti kongres sovjetov v decembru 1921. Po načrtu bo dobila Rusija 30 pokrajinskih električnih central z 1.750.000 kilovatov električne energije. Centrale bodo razdeljene na 7 velikih teritorijev: 1. severni teritorij s 4 centralami in 195.000 KW; 2. srednji industrijski teritorij, 6 central, 360.000 KW; 3. južni teritorij, 5 central (1 hidrocentrala), 560.000

Rumunsko gospodarsko pismo.

V zadnjih časih jih je začelo skrbeti, ker je šel lej nazaj, v maju in juniju naprimer za 15 odstotkov. Mišlili so na politično ozadje. Če pa pogledamo malo nazaj v zgodovino leja, vidimo zmeraj isti pojav, in se bo to ponavljalo, dokler se ne bo lej stabiliziral. Poglejmo, kako je bilo lani: marca 1924 je stalo sto lejev 2.70 zlatih lejev, aprila 2.65, maja 2.15, junija 2.30, julija 2.00, avgusta 2.35, oktobra 2.90, novembra 2.75, decembra 2.60, januarja letos 2.65, februarja 2.65, marca 2.40. Veliki padec v maju je znašal 20%. Zadnji padec je bil pač zato bolj neprijeten, ker so iz relativne trdnosti od decembra do marca računali na začetek stabilnosti. Ta padec leja ni samo sezijski pojav; ustavil se je tudi izvoz žita, z ureditvijo inozemskih dolgov raste potreba po trdnih valutah, potreben je celo uvoz moke od drugod; vse to pomaga, da je lej nestalen. Dobra letina, ki jo pričakujejo, bo vse popravila. V Rumuniji je bilo doslej vse monopolizirano. Sedaj vidijo, da to ni bilo prav in se odrekajo monopolnemu sistemu; država je soudeležena in kontrolira, drugo ne več.

Če računimo blagostanje kakšne dežele po eksportni in importni bilanci, potem je Rumunija še globoko pod predvojnimi razmerami. L. 1913 je importirala Rumunija 1.374.000 ton oziroma eno petino tone na osebo, po vojski pa l. 1919 413.000 ton, l. 1920 304.000, 1921 615.000, 1922 583.000, 1923 703.000 ton, torej leta 1923 samo 0.04 tone na osebo. V zadnjem pred-

vojnem letu so eksportirali 4 milijone 569.000 ton ali 0.65 tone na osebo, leta 1923 pa 4.878.000 ton ali 0.29 tone na osebo. Vedeti moramo namreč, da ima Rumunija danes še enkrat koliko prebivalcev kakor pred vojsko. Bilanca je bila l. 1913 aktivna, kajti uvoz je znašal 19.713 milijonov lejev, izvoz pa 24.372 milijonov; nelogično razmerje med tonami in leji pride od tega, ker importira Rumunija drago blago, eksportira pa manj drago (žito, les, petrolej). Kot importerke v Rumunijo so se vrstile evropske države l. 1913 v ti-le vrsti: Nemčija, Avstrija in Anglija skupaj 73%, Francija 5.79 odstotkov. Po vojski se je udeležba takole spremenila:

1919: Italija, Unija, Anglija, Francija 60%, Nemčija 0.1%;

1920: Italija, Anglija, Francija, Avstrija 70%, Nemčija 1.93%;

1921: Italija, Avstrija, Anglija, Francija 62%, Nemčija 9.0%;

1922: Avstrija, Poljska, Češkoslovaška, Anglija, Ogrska, Italija, Francija 65%, Nemčija 19.65%. — Torej je prišla Nemčija zopet na prvo mesto, kakor je bila že pred vojsko.

Udeležba srednjeevropskih dežel na rumunski zunanji trgovini je bila tale: Nemčija 1913 24%, 1922 12.7%, Avstrija 18.8 in 11.5, Ogrska 16.8 in 11.9, Čehoslovaška 1922 8.6, Belgija 15 in 5.6%, Francija 7.6 in 7.7%, Poljska 1922 7.7% in Italija 1922 6.9 odstotkov. Vidimo, da so omenjene dežele predvojno udeležbo na rumunski zunanji trgovini že prekoračile; 1913 je znašala 13%, 1922 pa 44.7%.

KW; 4. teritorij Volga, 4 centrale, 120.000 KW; 5. Uralski teritorij, 4 centrale (1 hidrocentrale), 210.000 KW; 6. Kavkaški teritorij, 4 centrale (3 hidrocentrale), 155.000 KW; 7. zahodnosibirski in turkeštanski teritorij, 3 centrale (2 hidrocentrale), 150.000 KW.

Izvedba tega obsežnega načrta je določena na 15 do 17 let, kakršna bo pač gospodarska moč Rusije in proračunske možnosti. Za prvih pet let, ki se končajo z letošnjim letom, je bila določena samo zgradba 7 central, 314.000 KW = 17,4% skupne energije. Marca letos sta bila popolnoma dograjeni dve, ena pri Moskvi, druga v Uralu. Skoraj dogotavljeni sta dve drugi, zopet ena pri Moskvi, druga v Leningradu. Ostale tri so še v delu, pa bodo tudi kmalu dograjene, ena pri Leningradu, druga v Donski kotlini, tretja pri Nižem Novgorodu. Energija pa, ki jo bodo dale centrale koncem leta 1926, bo samo 57,3% one, ki je v načrtu, in je vprašanje, če bodo doseženi vsaj ti odstotki. Doslej je bil stavbni rok splošno prekoračen in je po dosedanjih skušnjah treba vstaviti tudi v bodoče račune previdnostni koeficient. Največja centrala, ki se gradi, je volhovska pri Leningradu, na ta način zgrajena, da začne lahko takoj s polnim obratom. Pri tej centrali je dovršen še tudi gradbeni načrt glede uradnih in delavskih hiš itd. Do Leningrada je 120 km, transmisija je na celi razdalji že dogotovljena. Centrala bo zalagala izključno le Leningrad in okolico; tri od obstoječih štirih leningradskih postaj bodo potem popolnoma opustili.

V okolici Moskve so dogradili še drugo elektrarno, ki ni v splošnem načrtu; imela bo 36.000 KW. Poleg te je še več drugih elektrarn, ki tudi niso v splošnem načrtu, večinoma lokalnega pomena, od 5000 do 12.800 KW. Posebnega pomena bo ona v Tiflisu, Kavkazija, z največjo označeno močjo 12.800 KW. Obenem s splošnim načrtom mislijo na obnovo že obstoječih velikih central, na njih medsebojno zvezo in na priklopitev onih tovarniških in industrijskih central, ki razpolagajo s prosto energijo. Šele potem bodo šli na dopolnitev temeljnega omrežja s postajami nižje vrste.

Skupno lahko rečemo, da so doslej razmeroma malo napravili, da so pa prevedli načrte velikanskih izmer. Če hočejo ves načrt res v 15—17 letih izpeljati, bodo morali delo zelo pospešiti. Potem bo pa imela Rusija res nekaj prav prvovrstnega in ob čim koristim ogromne države služega.

Iz carinske prakse.

Odločbe Državnega sveta. — Piše Just Piščanec.

(Nadaljevanje.)

V tožbi sem, poleg v prvem rekurzu poudarjenih argumentov, kateri so jasno izključevali mojo krivdo in predočevali samolastnost in protizakonitost carinarničnega postopanja pri tem ocarinjenju in kaznitvi, še nadalje izvajal:

a) Formalno sloni kaznitev na celoma nepravilnem temelju. Rešenje Chr. 68769 namreč trdi, »da je deklarant u spornoj deklaraciji prijavo robe potpuno tarifiški napisao«. To pa ne odgovarja resnici. O priliki, ko se mi je navedeno rešenje priobčilo, t. j. 18. decembra 1922, sem namreč zapazil, da slove nimenovanje robe v sporni deklaraciji tako-le: V unikatu: »119 komadov zaklane svinje do 50 kg ostale«, a v duplikatu: »119 komadov zaklane svinje do 50 kg«. To nesoglasje je carinarnica v Ljubljani dne 18. decembra 1922 z zapisnikom utrdila. Po čl. 37. car. zak. se pa mora carinarnica pri sprejemanju deklaracij ne samo prepričati, da-li sta unikat in duplikat popolnoma enakoglasna in tarifiška, marveč ju mora vzporediti tudi s priloženimi dokumenti. Dočim je pa v predmetnem primeru nimenovanje v duplikatu tarifiško, ni imelo ono v unikatu nikakega smisla ter bi se moglo iz ta-

kega nimenovanja največ sklepati, da se je nameravalo prijaviti druge svinje in ne one v teži do 50 kg! Ako je carinarnica tako prijavo sprejela za pravilno, morala bi bila to ugotoviti z zapisnikom v smislu čl. 43. car. zak. in na to cariniti po izvidu, ne pa mi narekovati enormno kazen 100.080 dinarjev in to na temelju nepravilne deklaracije. Že iz tega se jasno vidita površnost in neutemeljenost carinarničnega, kakor tudi postopanja kolegijuma za reševanje carinskih krivd pri ministrstvu. Ker ni dan bistveni pogoj za kaznenje, t. j. napačno deklariranje, ni dosledno govora o kazni. Tudi tvori podlago vsemu carinskemu odpravljanju unikat deklaracij, a ta je v našem primeru povsem pogrešen, netarifiški in brez smisla!

b) V bistveno carinskem oziru je »ugotovitev« carinarnice o priliki uradnega pregleda bila celoma zgrešena, izmišljena in sloni na neresnih in nekonstatiranih premisah. Carinarnica ni prav za prav uradno ničesar ustanovila, marveč je temelj kazni fantastično sama izkonstruirala. Pri uradnem tehtanju razpolovljenih svinj se je namreč našlo, da 6 polovic tehta posamič 25,25, 25,5, 26, 26, 27 in ena 28 kg, en nerazkosen prašič pa 50,25 kilogr.; vse druge polovice so tehtale po 11 do 24,5 kg. Vsakomur je pa umljivo, da je nemogoče prašiča na en mah tako razpoloviti, da bi se obe polovici ujemale v teži do zadnjega miligrama ter je dosledno povsem verjetno, da je izmed pronašlih težjih polovic ena tehtala 27, 25,5, 26 in 28 kilogr., dočim je tehtala druga samo 22, 24, 23 in 21 kg. Vse druge polovice so bile vidno manjše teže. Carinarnica tudi ni skupaj spadajočih polovic sestavila in šele potem stehtala, kakor je njena dolžnost, marveč napravila je svoj uradni izvid na izmišljeni osnovi. Vsi prijavljeni prašiči so faktično tehtali vsak izpod 50 kilogramov, razen enega samega, kateri je, kakor je carinarnica ugotovila, tehtal 0,25 kg več. Neglede na okolnost, da je višjo težo 0,25 kg pri tem prašiču očitno pripisati diferiranju tehtnice, opozarjam na dejstvo, da smem glasom razpisa Chr. 59011/22 zaklane svinje biti tudi brez drobovja, črev, glave in nog, a da so pri predmetnih svinjah bile vključene v skupno težo i glava i noge, kateri poslednji deli so izvestno prekašali 0,25 kg uradno najdene večje teže! Tudi iz tega razloga torej ni bilo povoda za kazen.

c) Carinski biro je v protislovju s čl. 51. c. z. zahtevano objasnilo o vporabi izvozne tarife odklonil.

d) Akotudi sem v svoji pritožbi, predloženi 29. sept. 1922, zaradi pokvarljivosti predmetnega blaga zaprosil za nujno rešitev te zadeve, je Generalna direkcija carin izdala rešitev stoprav 23. novembra 1922. Med tem se je blago skvarilo ter ga je carinarnica deloma prodala na dražbi, provzročivši s tem stranki preko 130.000 dinarjev škode.

e) Da je bila meni pri deklariranju povsem tuja namera, kakorkoli oškodovati državno blagajno, temu je dokaz, da mi je lastnik svinj v mojo gotovost pred prijavo izstavil pismo, v katerem sam jamči, da tehtajo svinje posamič pod 50 kg. —

(Dalje sledi.)

Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Množitev potrebščin in zvišavanje dela. — Ako se želi, da se produkcija zviša, je naraven predpogoj, da se zviša tudi delo. Seljak bo samo takrat več delal v okvirju možnosti, ako bo čutil za to potrebo. A potrebo mora čutiti glede svojih vsakdanjih potrebščin, ne pa zaradi povišanih davkov.

Poraba življenskih potrebščin se mu mora zvišati, da ve zakaj naj več dela, ne sme pa čutiti, da je primoran več delati samo zato, da poravna državne daščine, o katerih je prepričan, da so itak previsoke. Da bi torej čim več ljudi čim več delalo, je treba, da osebno čutijo, da čim več ra-

bijo in da morejo večje potrebščine nabaviti v neposredni okolici.

Seljak kot delavec se mora specializirati, da doseže čim večjo količino svojih proizvodov, ki ga malo stanejo, in da opusti diletantstvo in drugo izdelovanje najrazličnejših predmetov, ki ga mnogo stanejo, ker jih ni navajen izdelovati. Prve naj prodaja, druge pa kupuje in sicer v najbližji okolici.

A on tega ne more, ker je prodaja takega blaga po zakonu o podeželskih trgovinah omejena samo na prodajalne v mestih in trgih. S to omejitvijo se je nameravalo omejiti potrebe seljaka in se istočasno tudi otežava specializiranje, a to ima za posledico preprečitev zvišane produkcije.

Podeželske trgovine se preprečujejo v vaseh, ker se smatra podeželskega trgovca za oderuha, kakor da bi se odiranje ne moglo vršiti iz mesta in da bi bilo zato potrebno vsaj delno znanje o speceriji in da za preprečitev odiranja ne zadostuje pamet nekaterih premetenih seljakov.

Podeželski trgovec se prezira, dasi bi bil človek, po katerem bi mogel seljak usmeriti svoje delo s trgovske strani, kajti v denarnem gospodarstvu se vse dela za domače tržišče. Tu se prodajajo izdelki in kupujejo potrebščine. Račun dobička je odvisen od prilagoditve tržišču, a prilagoditev tržišču od trgovskega duha in znanja. Podeželski trgovec se prezira, dasi bi mogel biti on prvi, ki bi s svojim trgovskim duhom in znanjem mogel dajati svete, kaj naj se izdeluje in kako.

Važnost zavarovanja živine za ureditev racionalnega gospodarstva. — V kolikor bi se v našem poljedelstvu izvedlo specializiranje dela in bi se v krajih, ki so ugodni za živinorejo, omejilo samo na živinorejo, v toliko bi postajalo zdravstveno stanje živine za gospodarsko eksistenco živinorejcev važno in veterinarsko-policijske odredbe bi dobile tem večji pomen. Te odredbe so pa zopet odvisne od splošne politike in od splošne ureditve administrativnih oblastev in njihove možnosti, da izvedejo zakonske odredbe. Čim bolj so administrativna oblastva urejena, tem bolj so tudi veterinarsko-policijske odredbe sigurnejše, da se bodo izvedle, a čim bolj so te sigurne, tem večja možnost je dana za specializiranje živinoreje. Ako se torej želi specializiranje, se mora zahtevati tudi dobro upravo in brezpogojno izvedbo veterinarsko-policijskih odredb. Na žalost smo v tem oziru v slabem položaju.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Poslovne zveze s Čile. Ministrstvo poljoprivrede republike Čile je osnovalo poseben znanstveni odsek ekonomije in agrikulture v Santiagu, ki se bo specialno bavil s pospeševanjem trgovskih stikov republike Čile z inozemstvom. Interesenti, ki želijo upostaviti trgovske stike z republiko Čile, se naj obrnejo ali preko konzulata republike Čile v Zagrebu ali neposredno na: Direction general de los serv. agricoles, Santiago de Chile, Casilla 31. D., kjer bodo dobili vse informacije, ki se nanašajo na trgovine in kmetijstvo v Čile.

Točno označenje blaga za izvoz v Poljsko. Trdke, ki izvažajo blago v Poljsko se opozarjajo, da uverjenja o izvoru blaga v lastnem interesu izpolnijo čim točneje in po možnosti v poljskem jeziku. Zlasti pri tekstilih se mora na certifikatu, kakor na fakturi izvršiti točna označba. Splošne označbe v trgovini niso zadostne. Ako je mogoče, naj se v uverjenju navede tudi postavka poljske carinske tarife. Minimum konzularnih pristojbin se je od 1. t. m. znižal na 2 poljska zlata in maksimum na 50 zlatov. V ostalem ostane neizpremenjena enodstotna pristojbina.

V Italiji se osnuje urad za pospeševanje trgovine z inozemstvom. Italijanski ministrski svet je sprejel te dni več predlogov ministra za narodno gospodarstvo. Med temi predlogi je osnutek pravilnika za višji gospodarsko-trgovski pouk, osnutek zakona, s katerim se razširja na anektirane kraje zakonodaja glede nedeljskega počitka in nočnega dela v pekarnah in slaščičarnah. Nadalje se je sprejel osnutek zakona glede rabe izraza »Ljudski« s strani družb, ki niso zadruge. Sprejel se je končno osnutek zakona za ustanovitev urada za pospeševanje trgovine z inozemstvom, od katerega urada pričakujejo Italijani največjih uspehov.

Francosko-nemška trgovinska pogajanja prekinjena. Predsednika francoske in nemške delegacije sta proučevala način za vzdrževanje medsebojnih stikov za čas prekinjenja pogajanj. Sklenila sta, da se bosta obe delegaciji zopet sestali 13. septembra v svrhu nadaljnjega proučevanja položaja ter se obvezala, da bosta skrbela za vzdrževanje sedanjih gospodarskih odnošajev med Francijo in Nemčijo do nadaljevanja pogajanj.

Trgovinska konvencija s Španijo. Direktorij v Madridu je odobril trgovinsko pogodbo, sklenjeno med Španijo in Češkoslovaško.

Vpisali sta se nastopni firmi: Narodna knjigarna družba z. o. z. Ljubljana in »Zacherlin« družba z. o. z. Ljubljana.

Industrija.

Za proizvajalce acetonevega olja in drugih kemičnih proizvodov, kakor tekočin za raztapljanje, eteričnih olj itd. se zanima neka domača jugoslovanska trgovska tvrdka v Ameriki. Kot taki je pri sreč. dobiti gornje proizvode iz naše kraljevine in s tem povzdigniti naš izvoz, kar bi imelo za posledico tudi večji razvoj v naši kemični industriji. Predpogoj za dosego trgovskih stikov z Ameriko je pred vsemi drugimi vsestranska solidnost v cenah in v blagu. Interesantom, ki bi se eventualno zanimali za produkcijo in za izvoz gorinavedenih kemičnih proizvodov v Ameriko, je natančnejši naslov gorinavedene tvrdke v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na razpolago.

Za ustanovitev tovarne za izdelovanje stročnic iz papirja za navijanje preje, odnosno za soudeležbo pri tej ustanovitvi, se zanima neka švicarska tvrdka. Interesenti naj se obrnejo neposredno na švicarski konzulat v Zagreb.

Produkcija rotacijskega papirja in nova carinska tarifa. Ministrstvo trgovine in industrije je določilo strokovno komisijo, ki bo morala oceniti kapaciteto stvarne produkcije tiskarskega rotacijskega papirja v tovarnah M. Vapa v Beogradu in Združenih papirnicah Vevče, Medvode in Goričane, da bi se moglo čim pravilneje uporabiti tarifno postavko 445, nove splošne carinske tarife.

Železarna v Zenici vzpostavlja obrat. Kakor poročajo iz Sarajeva, bo železna industrija v Zenici, ki je pred meseci ustavila delo, zopet začela obratovati z 800 do 1000 delavci dnevno.

Naša opeka za Grško. Bonova opekarna v Vel. Kikindi je dobila, kakor se poroča, naročilo za dobavo 8 milijonov komadov krovne opeke za Grško kolonizacijo.

Lesni industrijalci proti novi carinski tarifi. Kakor poročajo iz Beograda, se bo vršilo v teku tedna v prostorih Centralne industrijskih korporacij protestno zborovanje zastopnikov lesne industrije cele države, na katerem se bo protestiralo proti posameznim postavkam nove carinske tarife, ki da ne ščitijo v zadostni meri interesov domače industrije. Ravno tako se bo vršilo v teku prihodnjega tedna zborovanje industrijalcev za predelavanje lesa, ki ravno tako protestirajo proti posameznim postavkam nove tarife, ki se tičejo te stroke.

V Šleziji je pričela pred kratkim obratovati nova električna tovorna lokomotiva, ena od lokomotiv, ki jih je naročila nemška državna železnica. Lokomotiva tehta 120 ton, je namenjena za prevažanje težkih tovarnih vlakov na težavnih progah in doseže hitrost 55 kilometrov na uro. Na 10,5 km dolgi progi z neprestano napetostjo 10% in pogostimi krivinami s polumerom 750 m je vlekla lokomotiva 1200 ton s hitrostjo 35 km, torej v 18 minutah. Ob snežnem

metežu in hudem vetru poševno od spredaj je privlekla 1400 ton na isti progi v 20 minutah, torej nekaj prav izrednega. Motorji so delali s 3000 HP.

Oenarstvo.

Obtok bankovcev Narodne banke. — Narodna banka je imela po stanju koncem meseca junija t. l. za 5644,8 milijonov dinarjev bankovcev v obtoku. Obtok se je v zadnjih 8 dneh meseca junija t. l. znižal za 4,8 milijonov dinarjev.

Zrebanje 2% nega posojila iz l. 1888. Dne 14. t. m. se bo vršilo v Generalni direkciji državnih dolgov zrebanje 2%-nega loterijskega posojila iz leta 1888.

Posledica nizkega kurza lire. — Italija je že pred padcem lire uvažala precejšnje množine inozemske moke v našo državo. Samo v Zagreb jo je dohajalo dnevno 20 in več vagonov. Vsled nizkega kurza lire se pa uvoz še povečava in je pričakovati, da bo v kratkem povzročil občutno konkurenco domačim produktom, posebno ako se lira v dolednem času ne popravi.

Defetizem italijanskih trgovcev na pram liri. Italijanska policija je zaplenila pri neki italijanski firmi cirkular, v katerem se predstavniki firme pozivljajo, da naročijo blago samo proti plačilu v inozemski valuti.

Valorizacija hranilnih vlog v Nemčiji. — Nemški državni zbor se je pred kratkim pečal z valorizacijo hranilnih vlog in po daljši debati sklenil, da se hranilne vloge, vložene do 15. julija t. l., valorizirajo z 12%.

Davki in takse.

Demonstracije proti davku na poslovni promet na Ogrskem. Te dni je 5000 trgovcev v Budimpešti in na deželi v znak protesta proti davčni praksi pri pobiranju davka na poslovni promet za dve uri zaprlo svoje lokale. Hkratu so se vršila po vsej državi protestna zborovanja, na katerih se je zahtevalo, da se pobiranje izenostavi in omili.

Donos davkov v času od 1. aprila 1924 do 31. marca 1925. — Donos neposrednih davkov v omenjeni dobi je bil proračunjen na 619 milijonov dinarjev, dejanski je pa dosegel vsoto 913 milijonov, presegel je torej proračun za 294 milijonov dinarjev. V isti dobi se je pobralo še 206 milijonov davka na poslovni promet, 75 milijonov invalidskega davka in 367 milijonov linearne po viška, skupaj 1655 milijonov.

Promet.

Železniška tarifa. Posebna komisija, ki je določena s strani ministrstva saobračaja za izdelavo nove železniške tarife za blago, bo te dni končala svoje delo, nakar se bo tarifa publicirala, tako poročajo iz Beograda, toda težko bo verjeti takim vestem, ki jih najbrže razširja ministrstvo saobračaja samo, da tako potolazi po pravici razburjene in ogorčene interese.

Tarifa ličke proge. — Dalmacija pričakuje velike koristi od nove ličke železnice. Te koristi so tem pomembnejše, ker teče proga po krajih, ki so glede žita in koruze pasivni. Sedaj se razne gospodarske korporacije v Dalmaciji prizadevajo, da dosežejo za novo progo čim boljše železniško tarifo. Nova proga ima med drugim namen, da razbremeni preobremenjeno sušsko pristanišče. Ako se vpošteva, da je jadranska tarifa za 30% nižja od drugih tarif in da pride v korist samo Trstu in Reki, si Dalmatinci prizadevajo, da ohranijo Splitu pomen našega uvoznega in izvoznega pristanišča z znižanimi tarifi na lički progi.

Povratek poljske delegacije iz Moskve. Poljska delegacija industrijcev, ki je nedavno odšla v Moskvo, da vzpostavi zveze z ruskim industrijskim svetom ter radi proučevanja izvoznih in uvoznih pogojev v sovjetsko Rusijo, se je te dni vrnila v Varšavo. V varšavskih pridobitnih krogih izjavljajo, da pogajanja v Moskvi niso dala doslej nikakih pozitivnih uspehov.

Železniška konvencija z Bolgarsko. Kakor javljajo iz Caribroda, je komisija za sklenitev železniške konvencije med našo kraljevino in Bolgarsko zaključila svoje delo. Skupna postaja bo ostala Caribrod.

Zveza Šlezije z morjem. Poljska Gornja Šlezija nima železniške zveze z mor-

jem. Železnica vodi na majhni progi pri Ključborku preko nemškega ozemlja, a potem preko Gdanska, ki je svobodno mesto. Poljaki delajo enegično na tem, da upostavijo direktno zvezo. Gradi se železnica od Čeva na Gdinu, da ne bi bilo potrebno potovati na morje preko Gdanska. Sedaj so pa začeli graditi železniško progo, ki bo direktna zveza Gornje Šlezije z morjem. Glavni del te proge bo že tekom leta končan.

Izvoz in uvoz.

Za izvoz našega cementa. — Dalmatinske cementarne so se obrnile na vlado, da olajša izvoz našega cementa, ker se produkcija vedno večja, dasi posa-

mezne tovarne niti ne izrabljajo polne kapacitete. V svoji spomenici prosijo podjetja vlado, da se obrne na ameriško vlado za znižanje carine na naš cement, za nadomestilo naj se pa olajša uvoz nekaterih ameriških produktov, ki se uvažajo v našo državo.

Italijanski izvoz v našo državo. V prvih šestih mesecih t. l. je Italija uvozila v našo državo za 423,376.322 Din raznega blaga, kar ustreza 19,89% našega celotnega uvoza. Največ je uvozila bombaža (za 150 milijonov dinarjev), bombaževih tkanin (za 51 milijonov dinarjev), moke raznih vrst (za 34 milijonov dinarjev) in raznega volnega blaga (za 27 milijonov dinarjev).

Razno.

Konferenca v Firenci zaključena. Zunanje ministrstvo v Beogradu je sprejelo dne 7. t. m. službeno obvestilo, da je konferenca v Firenci zaključila svoje delo.

Južna Srbija in izvoz kož. — Po cenitvah skupljanskih izvoznikov bo Južna Srbija izvozila letos za približno 50 milijonov dinarjev kož divjačine in drobnice. Do konca marca t. l. se je izvozilo povprečno 12.000 lisčijih kož v vrednosti 60.000 dolarjev, 1000 kuninih kož v vrednosti 30.000 dolarjev, 500 vidrinih kož v vrednosti 7000 dolarjev, 60.000 zajčjih kož v vrednosti 15.000 dolarjev. Te kože so se izvozile večinoma v Ameriko, Anglijo in Nemčijo. Dosedaj je največ kož-divjačine kupila v Južni Srbiji Nemčija, letos jo je pa prekosila Amerika. Kož od drobnice se bo do konca leta izvozilo približno 5,600.000, od teh nad dve tretjini jagnjetin in kozl ličevin. Jagnjetino kupuje posebno Amerika, ki jo predelava z umetnim barvanjem v lisčije krzno.

Nov most med Sušakom in Reko. — Italijanska vlada postavi na podlagi sporazuma z našo državo med Reko in Sušakom nov železobetonski most, ki bo stal približno 2 milijona lir. Z deli se prične v najkrajšem času.

Žitna letina. Urad za izboljšanje žitne produkcije v Italiji izjavlja, da bo tam letošnji žitni pridelek za malo slabši kakor je bil leta 1923, torej veliko boljši kakor lanski. Računa se, da bo Italija pridelala od 55 do 60 milijonov stotov. Povprečni pridelek znaša le 46 do 47. Letošnji pridelek bo torej za najmanj 10 milijonov večji kakor povprečni. To se pripisuje v veliki meri večji uporabi umetnih gnojil. Nadalje so na podlagi informacij, ki jih je prejel Mednarodni zavod za poljedelstvo, Maroko, Tunis in Alžir pridelali okoli 16,600.000 q pšenice in 18,300.000 q ječmena. Letošnji pridelek pšenice je za 19% bogatejši od povprečnega pridelka zadnjih pet let, pridelek ječmena pa za 13%, oziroma 25%.

Bogat pridelek v Argentini. Minister za poljedelstvo v Argentini je izjavil, da znašajo zaloge žita to leto 1,200.000 ton. Pridelek na lanu znaša v Argentini 53.000 ton.

Legitimacije za posetioce Jadranske Izložbe, koja se održava od 26. jula do 25. augusta u Splitu (sa posebnim odsjekom vina u Sibeniku), kao i sve upute o pogodnostima odobrenim za putovanje u Split, izdaju: 1. »Putnike«, društvo za saobraćaj putnika i turista u Jugoslaviji, centrala Beograd; glavna zastupstva Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Dubrovnik, Sušak. 2. Glavni odbori »Jadranske Stražec« u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani,

Sarajevu te u Osijeku, Karlovcu, Sušaku, Zemunu, Novom Sadu, Bečkerku, Mariboru, Nišu, Skoplju, Vranju, Valjevu, Prištini i Kragujevcu. 3. Sve agencije i zastupstva Jadranske i Dobruvačke Plovidbe. 4. Sve banke i poduzeća, koje su izdavale legitimacije za Zagrebački Zbor. 5. Konsulati naše Kraljevine u Trstu, Grazu, Beču, Pragu, Berlinu, Milanu i Budimpešti. 1. Osim toga u Čehoslovačkoj: Balneološka Sekcija »Jadranske Stražec« u Pragu, Odbor Čehoslovačke Jihoslovenske Lige u Brnu i Plzenu, Spolek čeških turista u Pragu; u Austriji: Wiener Reisebureau Wien, Oesterreichischer Verkehrsbureau Wien; u Madžarskoj: Fremdenverkehr Budimpešta. Glavno zastupstvo legitimacija vrši Putnički ured u Splitu, kojemu se interese mogu obratiti za sve obavijesti u pogledu legitimacije.

II. mednarodna avtomobilska, lovska in splošna športna razstava v Zagrebu. Zagrebaški zbor priredi od 8. do 20. septembra t. l. svojo II. mednarodno avtomobilsko, lovsko in splošno športno razstavo. Natančnejše informacije o tej prireditvi dobijo interese v pisarni trgovske in obrt. zbornice v Ljubljani.

Obnoveitev pogajanj med Jugoslavijo in Grčijo. Grška vlada je sporočila jugoslovnski vladi, da je pripravljena obnoviti pogajanja za sklenitev prijateljske in zvezne pogodbe.

Češkoslovaški izvoz lesa. Vsled administrativnih odredb je češkoslovaški izvoz v zadnjem času znatno padel, zlasti je treba to poudariti kar se tiče izvoza iz zapadne Češke, kjer se ni mnogim prošnjam za dovoljenje sekanja gozdov ugodilo. Rezultat je bil ta, da je izvoz lesa v Nemčijo prav znatno padel. Nasprotno pa se je izvoz slovaškega lesa, namenjenega za Madžarsko, Poljsko in Svico, prav dobro razvijal.

Gradbeno gibanje na Češkem. Varšavski »Express Poranny« poroča podrobno o uspehih gradbenih del v Češkoslovaški in svetuje Poljakom, naj bi posnemali v tem oziru Čehe. List pravi: Če primerjamo, kako oni in kako mi, se moramo skriti od sramu pod zemljo. Naša neokretnost in nesposobnost nam ne dopuščata uspešnega gradjenja, dočim sposobnejši Čehi gradijo nove zgradbe, mestne okraje in cela mesta. V nadaljnjih izvajanjih opozarja list na izkustva Češkoslovaške ter svetuje poljskim podjetnikom, samoupravnim organom in vsej javnosti, naj v tej stvari posnemajo Čehe.

Mariborski adresar. Knjigarna in veletrgovina Vilko Weixl v Mariboru je izdala »Mariborski adresar«, knjigo, ki je zelo dobrodošla tako trgovcem, kakor tudi vsem drugim. Adresar vsebuje natančne naslove vseh državnih in civilnih uradov, denarnih zavodov, točne naslove vseh mariborskih hišnih posestni-

kov, industrijalcev, trgovcev, obrtnikov, odvetnikov, notarjev, sploh je ves adresin material, ki se tiče cellega Maribora, v tej lični knjigi marljivo zbran in praktično uvrščen, tako da nudi knjiga res zanesljiv kažipot skozi Maribor. Da olajša tujcem iskanje naslovnikov po mestu, je adresarju priložen lep izdelan floris Maribora. Adresar je koristen in potreben ne samo poslovnim krogom, uradom in privatnikom v Mariboru, ampak tudi, in to še več, v Ljubljani, Celju in drugih mestih, kakor tudi po deželi. Adresar, ki je tudi prav lično trdo vezan, se naroča v knjigarni Vilko Weixl v Mariboru.

Izpraznitev Poruhirja se bo začela te dni. Listi objavljajo kratko iz Berlina, da je garnizija v Bochumu dobila nalogo, da se pripravi za odhod. Garnizija bo zapustila mesto še ta teden. Zupan je pozval prebivalstvo, da naj se zdrži vsakih manifestacij v času odhoda zasedbenih čet.

Naglo naraščanje prebivalstva v Nemčiji. Po provizoričnih podatkih o ljudskem štetju od 16. junija t. l. šteje Nemčija brez saarske kotline 62,500.000 prebivalcev. Od teh je 30,200.000 moških in 32,300.000 žensk. Ako se računa za saarsko kotlino 750.000 prebivalcev, znaša celokupno prebivalstvo Nemčije 63 milijonov 250.000. V začetku vojne je Nemčija štela 68,000.000 duš. Na sedanjem skrcenem ozemlju Nemčije se je število prebivalstva zvišalo od zadnjega ljudskega štetja leta 1919 za 3,300.000, t. j. za 5,6%.

Izseljevanje avstrijskih delavcev. Po uradnih poročilih se vršijo pogajanja med avstrijsko vlado in vlado severoameriških držav glede zvišanja števila avstrijskih emigrantov. Kakor je znano, je avstrijska delavska zbornica napravila predlog, da dobi od severoameriške vlade dovoljenje za dopotovanje 50.000 avstrijskih delavcev v Združene države, da bi tako zmanjšala brezposelnost, ki zavzema v Avstriji vedno večje mere. Avstrijska vlada se pogaja glede tega tudi z nemško vlado v Berlinu. Vendar izjavlja nemška vlada, da o vprašanju dovolitve večjega kontingenta brezposelnih avstrijskih delavcev bo mogoče govoriti komaj po rešitvi sedanje krize. Francija posluje sedaj približno 400 delavcev, kjer najdejo vsikdar zaposlitev. Avstrijska vlada se pogaja s francosko vlado, da bi to kvoto zvišala. Tudi z drugimi evropskimi državami vodi Avstrija pogajanja in išče pota, kako bi zaposlila svoje delavstvo.

Nov žitni režim v Rumuniji. Po informacijah lista »Adeverul« predvideva nov žitni režim v Rumuniji sistem kontingiranja letošnje žetve. S tem se misli izogniti zlorabam, ki so se baje vršile pod vlado Avarescu. Predvsem se bo ugotovilo množine potrebne za kritje vprašanja v državi in aprovizacijo posameznih mest. Producenti bodo morali dobaviti žito po vnaprej določenih cenah. Ostanek se bo lahko izvozil. Iznos 200 milijonov lejev, katere je dala Narodna banka za rekvizicije žita, se bo uporabil soglasno v novem režimu za predujme pri novih nakupih. Za primer potrebe se bo ta vsota zvišala. Producenti, ki ne bi dobavili mestu predpisano množino, se bodo strogo kaznovali in letina se jim bo zaplenila.

Ljubljanska borza.

Petek, 10. julija 1925.

Vrednote: 7% investicijsko posojilo iz l. 1921, den. 65, bl. 70; Loterijska 2½% drž. renta za vojno škodo, den. 230, bl. 238; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 201, bl. 201, zaklj. 201; Ljubljanska kredit banka, Ljubljana, den. 225, bl. 265; Merkantilna banka, Kočevje den. 101, bl. 104; Prva hrv. štedionica, Zagreb, den. 800, bl. 807; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 175, bl. 185; Strojne tov. in liv. d. d., Ljubljana, den. 104, bl. 134; Trbovelj. prem. družba, Ljubljana, den. 327, bl. 338. Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, den. 100, bl. 110; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana, den. 165, bl. 180; 4½% zastavni listi Kranjske dež. banke, den. 20; 4½% kom. zadolžnice Kranjske dež. banke, den. 20.

Blago: Trami, monte, feo meja, bl. 330; smrekove in jelove deske, 25, 30 mm,

ico meja, bl. 520; smrekovi brzojavni drogi, 9 m, 12/13, 10—12 m, 13/15, fco meja, den. 275; Bukova drva, 1 m dolž., fco nakladalna postaja, 3 vag., den. 20, bl. 20, zaklj. 20; pšenica Hardwinter II., fco Postojna trans., 2 vag., den. 380, bl. 400, zaklj. 380; Koruza, slavons., par. Veli- like Lašče, 1 vag., den. 215, bl. 225, zaklj. 215.

Tržna poročila.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejm dne 3. julija se je pripe- ljalo 341 svinj in 4 koze ter 1 ovca. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5—6 ted- nov stari, komad 55—90 Din; 7—9 ted- nov 125—150; 3—4 mesece 250—300; 5—7 mesecev 350—450; 8—10 mesecev 600—750; 1 leto 1100. 1 kg žive teže 12—14.50, mrtve teže 15—17.50 Din; koze 150 Din komad. Prodalo se je 194 svinj in 1 koza.

Zagrebski tedenski sejem. Včerajšnji tedenski sejem v Zagrebu je bil radi predstoječega letnega sejma, ki bo 13. t. m., zelo slab. Samo telet so prignali več. Debelih prašičev je bilo precej. Te- leta je kupovala Avstrija in Nemčija. Krme je bilo na sejmu mnogo. Cene go- veje živine in prašičev so ostale skoraj neizpremenjene.

Na trgu kolonijalnega blaga. V Za-

grebu notira kolonijalno blago franko embalaža in kolodvor: sladkor v kockah 15.75, male glave 14.75, kristal rafinira- ni 14.25, kandis rumeni v zabojih po 25 kg 21; kava Rio navadna 44.50, dobra 45.50, prima 46.50, zapadno-indijska 11.46, prima 47, marogotype 55, marog. prima centralno ameriška 46, Moka v zabojih po 26 kg 60, Guatemala 62, Sal- vador debelo zrnje 65, Portorico 65; riž glasiran 6, Burma prima 6.75, II. 6.60, Splendor 8.25, Patna 8.01 9.75, Patna SS 10.25; olje prima brez duha v lesenih sodčkih po 170 kg 21.75, v sodčkih po 100 kg 22, po 50 kg 22.85, v zabojih po 2 kanti po 25 kg 22, angleško prima v železnih sodčkih po 100 kg 25.50; ameri- ška mast v zabojih po 25 kg 26.50, hol- landska v zabojih po 2 kanti po 20 kg 26 dinarjev.

Sladkor. Dočim je v pretekli zimi in spomladi vplival na razvoj cen sladkorju na svetovnem trgu ogromen pridelek sladkorne pese na Javi, bodo v poletju in jeseni za razvoj cen merodajni dobri izgledi za letino sladkorne pese v vsej Evropi. Stanje sladkorne pese je zelo povoljno, vendar pa ne zadosti enako- merno, da bi se že sedaj definitivno mo- gel presojati končni položaj. Škode na pesi niso večje nego so bile druga leta ob tem času, ponekod pa naravnost krasno uspeva, a v Nemčiji, Slovaški in

v nekaterih delih Češke bi rabil razvi- jajoči se sad precej močje. V prehodni dobi se upošteva tudi sladkor z Jave. Dejstvo, da se ceni letino na Javi na preko 2 milijona ton, je v zadnjih dneh na svetovnih tržiščih na ceno nekoliko vplivalo in se posebno v Levanti ne ku- puje več toliko sladkorja iz Srednje Ev- rope.

Dunajska borza za kmetijske pro- dukte (8. julija.) Zboljšanje ameriških žitnih notic je ostalo precej brez vpliva. Tendence dunajskega tržišča je sedaj od- visna v prvi vrsti od dovozov in žetvenih poročil iz države in bližnjega inozem- stva. Tendence je bila sicer nekaj pri- jaznejša, toda kupčija se je le deloma boljše razvijala. Pšenica beleži le malo prometa. Iz Jugoslavije so le neznatne ponudbe, ker se prvi rezultati mlačeve uporabljajo za lastno preskrbo. V tur- ščici je bila zadnje dni in danes živahna kupčija. Notirajo za 100 kg vključno blagovno-prometni davek brez carine v šilingih: pšenica (nominelno) domača 51.50—52.50, Manitoba III. 56—56.50, Rosafé 51.50—52.50; riž: domača 46—47; ječmen: (nominelno) domači 36—37; turščica 31—32; oves: (nominelno) do- ma 43—44; pšenična moka >0<: domača 84—86, madžarska 83—84.50, ameriška zacarinjena 82—85.

Podraženje riža v Italiji. Radi zadnje-

ga padca lire je cena riža v Italiji moč- no poskočila. Čeprav se je potem lira zopet popravila, je vendar povišana cena zopet ostala. Nova žetev riža pričinja tekem tega meseca. Za novi riž še ni posebnega zanimanja.

Dobava, prodaja.

Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 6. avgusta t. l. pri direkciji državnih železnic v Sara- jevu glede dobave bakrenih peči; pri komandi mesta v Sisku glede dobave 166.000 kg ovsa. — Dne 7. avgusta t. l. pri komandi otočackega vojnega okru- ga v Otočacu glede dobave 101.000 kg ovsa; pri direkciji drž. železnic v Zagre- bu glede dobave razne pločevine, raznih vijakov, matice, svinčenih cevi, žebeljev, železi itd. — Dne 8. avgusta t. l. pri intendanturi Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave 191.000 kg ovsa.

Prodaja starega železnega materiala razpisuje direkcija državnih železnic v Ljubljani na dan 6. avgusta t. l.

Prodaja starega železa in jeklenega materiala se bo vršila dne 7. avgusta t. l. pri direkciji drž. železnic v Subotici.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Državni monopolni SAHARIN

lahko dobite v kristalnih garantiran 440 sladkobe

5 gr. po Din	11.—
10 " " "	22.—
50 " " "	110.—
100 " " "	220.—
i. t. d.	

do 1000 " " " 2200.—
v prašku garantiran 550 sladkobe,

5 gr. po Din	13.75
10 " " "	27.50
50 " " "	137.50
100 " " "	275.—
i. t. d.	

do 1000 " " " 2750.—
v vseh lekarnah, drogerijah in večjih trgovinah. Kjer istega ne dobite, ga zamorete naročiti pri glavnem skladišču

„ISIS“ D. D. vedrogerija Zagreb.

Vsak ovoj je zalvorjen z državno monopolnim trakom.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode

Točne in solidne posredbe! Zahtevajte cenik!

Brodarsko akcionarsko društvo

Sedej: Beograd „**OCEANIA**“ Ravateljstvo: Sušak
Glavno odpravništvo v Trstu.

Redna mesečna trgovska proga
Jadransko morje, Marseille, Špa- nija, Maroko do Kanarskih otokov

Odhod iz Splita vsakega 1. meseca

" " Šibenika	4. "
" " Sušaka	10. "
" " Trsta	18. "

pristaja eventualno v Gružu za: Marseille, Barcelono, Valen- cijo, Oran, Melilla, Malaga, Tangier, Casa-Blanca, Tenerife in Las Palmas, pristane po potrebi tudi v ostalih medlukah.

Petnajstidnevna trgovska proga za Egejsko morje

iz: Sušaka, Trsta, Splita, eventualno iz Gruža za: Patras, Kal- mato, Pirej, Volo, Solun, Cavallo, Metileno, Chios, Smirno, po potrebi Ghytion, Dedeagač, Rodi, Kandijo in Kanejo.

Za pojasnila se je obrniti na ravateljstvo na Sušaku in glavno odpravništvo v Trstu ali na društvena zastopstva na Reki, v Šibeniku, Splitu in Gružu.

Josip Petelinc, Ljubljana

Na veliko! (blizu Prešernovega spomenika) ob vodi Na malo!
Priporočila potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje, modno blago, pletenine, žepne robce, ščetke, sukanec, toaletno blago.
Telefon 913

I. Opšti Veliki Vašar i Izložba u Subotici od 22.-31. avgusta 1925.

Na Subotičkom Velikom Vašaru i Izložbi će učestvovati osim Vojvo- djanske poljoprivrede, zanatstva i industrije i poljoprivrede, zanatstvo i industrija iz cele naše zemlje. Učestvovali i inozemstvo sa produktima, koje mi ne izradjujemo ili ih ne izradjujemo u dovoljnoj količini. U poljo- privrednom delu će naročito biti lepo zastupljeno tuzemstvo, a i inozemstvo sa prvoklasnom stokom za priplod, kao i svim najnovijim i najmodernijim traktorima, plugovima za oranje. Za vreme izložbe će biti priredjene utak- mice u oranju, konjske trke, razni kongresi itd.

Za ovaj vašar i izložbu je veliko interesovanje, kako u tuzemstvu, tako isto i u inozemstvu i to ne samo medju izlagačima, nego i medju potro- šačima - posetiocima.

Tražite prospekt! — Za industrijsku izložbu primaju se prijave do 15. a za poljoprivrednu do 31. jula. Legitimacije za ovaj vašar - izložbu kod svih trgovačko-industrijskih komora u zemlji, kao i kod trgovačkih agenija i banaka. — Legitimacije za posetioce iz tuzemstva staju 30 Din, a za posetioce iz inozemstva 80 Din. — Na željeznica kako za posetioce, tako i za izložbenu robu važi popust od 50%.

Vašar-Izložba će se održati na Paličkom putu, na prostoru od 36.000 m². Svaki poljoprivrednik, industrijalec, zanatlija i trgovac, treba, da iskoristi ovu priliku i da učestvuje na ovom vašaru, jer će ovo biti prvi vašar - izložba ove vrste u našoj zemlji. Stanovi osigurani. — Nedaleko od samoga mesta izložbe nalazi se čuvena klimatična banja Palič. Prijave se šalju:

Upravi I. Opšteg Velikog Vašara i Izložbe u Subotici.
Telegramadresa: IZLOZBA. — Telefon 302.

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić in drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. št. 24
Telefon šte. 560

se priporoča za vsa, v to stroko spadajoča dela.

Najboljši šivalni stroji in kolesa so edino le

Josip Petelinc-a
znamke
GRITZNER, PHÖNIX in ADLER

za rodbino, obiti in industrijo
Ljubljana blizu Prešernovega spomenika
Pouk v varenju brezplačen. Velikina garancija.
Odelavnica za popravilo
Na veliko. Telefon 913. Na malo.

ESENCI

za rum, konjak, likerje in žganje

Ekstrakti in arome
za nealkoholne pijače vsch vrst

Koncentrirani sadni eteri
za aromatiziranje kan- diov in sladčic

PRAVI MALINOVEC
Sadni grog (Punsch)

= Limonov sok =
priporoča:

Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ul13

!! Zahtevajte cenike !!

Kurja očesa

Najboljši sredstvo proti kurjim očesom
Glaven je masi

Zaščitni znak.
Skladišče v lekarnah ali drogerijah ali na- ravnosti iz tvornice in glavne skladišče
M. HRNJAK
lekarnar
SISAK

AVTO

bencin, pnevmatika, olje, mast, vse popravila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nud!

JUGO-AVTO. d. z o. z. v Ljubljani.